

ข้อมูลทั่วไป

- ก. ชื่อ - นามสกุล เจ้าของผลงาน : นางสาวพัชรินทร์ ปินใจ ตำแหน่ง นักจิตวิทยา
E-mail : jubjib_kitty35@hotmail.com
โทรศัพท์สำนักงาน : 055-481574 ต่อ 207 มือถือ 087-5630493
- ข. องค์กรที่ปฏิบัติงาน : กลุ่มงานเวชศาสตร์ครอบครัวและบริการด้านปฐมภูมิ
โรงพยาบาลน้ำป่าด เลขที่ 15 หมู่ที่ 4 ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำป่าด
จังหวัดอุดรธานี 53110
- ค. ชื่อผลงาน : การพัฒนาระบบการให้บริการประเมินความสามารถด้านสติปัญญา
- ง. หมวดหมู่ของผลงาน : Health promotion and Community
-

1. ชื่อผลงาน /โครงการพัฒนา : การพัฒนาระบบการให้บริการประเมินความสามารถด้านสติปัญญา

2. คำสำคัญ :

ความสามารถด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เปลี่ยนแปลงได้ เป็นความสามารถด้านภาษา ความจำ การคิดอย่างมีเหตุผล การวิเคราะห์เปรียบเทียบ เกี่ยวโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน กล้ามเนื้อเล็ก ใหญ่ การเรียนรู้ สังเกตจากสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ประสบการณ์

3. สรุปผลงานโดยย่อ :

การจัดตั้งคลินิกประเมินความสามารถด้านสติปัญญา สำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการตรวจประเมินความสามารถทางด้านสติปัญญาได้เร็วขึ้น ลดระยะเวลาการรอคิวเพื่อรับตรวจประเมิน ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ครูสามารถนำผลการประเมินพร้อมจุดเด่นจุดด้อยของเด็กไปทำแผนการสอนรายบุคคล ผู้ปกครองรู้จักวิธีการส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็ก

4. ชื่อและที่อยู่ขององค์กร :

งานสุขภาพจิต กลุ่มงานเวชศาสตร์ครอบครัวและบริการด้านปฐมภูมิ โรงพยาบาลน้ำปาด เลขที่ 15 หมู่ที่ 4 ตำบลแสนตอ อำเภอป่าปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ 53110

5. สมาชิกทีม :

1. นางธารินี	โพธิ์ศรี	ตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
2. นางศศิธร	นวลศรีใส	ตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
3. นางวัจนารัตน์	ลาเบา	ตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
4. นางสาวพัชรินทร์	ปิ่นใจ	ตำแหน่ง	นักจิตวิทยา

6. ตัวชี้วัด/เป้าหมาย :

1. เด็กที่มีความเสี่ยง หรือ ความบกพร่องทางด้านสติปัญญาได้รับการตรวจประเมิน ร้อยละ 80

ระยะเวลาดำเนินการ พฤศจิกายน 2557- กันยายน 2558 (10 เดือน)โดยกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 ได้รับการคัดกรองจากครู และเด็กที่พบปัญหาได้รับการตรวจประเมิน

7. ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ :

ข้อมูลการสำรวจ IQ ของเด็กทั่วโลก พบว่า IQ ของเด็กไทยอยู่ที่ประมาณ 91 จัดอยู่ในระดับที่ 53 จาก 192 ประเทศทั่วโลก (Lynn, 2551) และต่ำกว่าระดับ IQ ของเด็กในประเทศอื่นๆในเอเชีย กรมสุขภาพจิต สำรวจสถานการณ์สติปัญญาเด็กไทยจำนวน 72,780 คน อายุ 6 – 15 ปี พบว่า ค่าเฉลี่ยสติปัญญาระดับประเทศ เท่ากับ 98.59 ค่าเฉลี่ยสติปัญญาของคนในภาคเหนือ เท่ากับ 100.11 ค่าเฉลี่ยสติปัญญาของจังหวัดอุตรดิตถ์ เท่ากับ 97.14 จัดอยู่ในอันดับที่ 53 ของประเทศไทย (สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์,2554) แม้ว่าค่าเฉลี่ยที่ได้จะจัดอยู่ในระดับเกณฑ์ปกติ แต่ยังถือว่าต่ำมาก เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆในประเทศ ในอำเภอน้ำปาดพบว่านักเรียนจำนวนมากมีปัญหาด้านการเรียน เมื่อครูคัดกรองพบปัญหาของนักเรียน จำเป็นต้องส่งต่อเข้ารับการตรวจประเมินจากโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ เนื่องจากโรงพยาบาลน้ำปาดยังไม่มีนักจิตวิทยา ซึ่งต้องรอคิวในการตรวจนาน และมีความยากลำบากในการเดินทางไปเข้ารับการตรวจประเมิน ทำให้เด็กได้รับการประเมินช้า ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งหากเด็กได้รับการตรวจประเมินเร็ว เด็กจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามความสามารถตามศักยภาพของเด็ก ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความสุขในการเรียน เรียนรู้ได้ดีขึ้น และเมื่อโรงพยาบาลน้ำปาดมีนักจิตวิทยา ในเดือนพฤศจิกายน 2557 ได้เริ่มจัดตั้งคลินิกไอคิวขึ้น รับตรวจประเมินเด็กที่โรงเรียนคัดกรองเจอความเสี่ยง โดยรับเด็กทั้งในเขตอำเภอน้ำปาด รวมถึงอำเภอปากท่า บ้านโคก

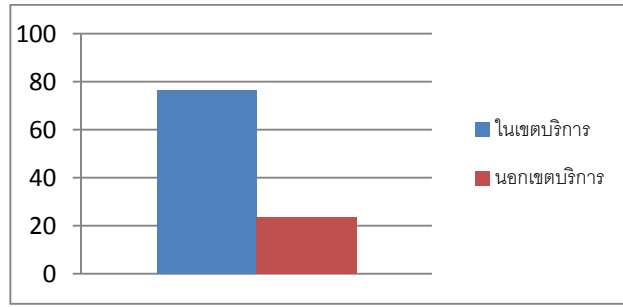
8. กิจกรรมการพัฒนา :

แนวความคิดการทำงาน : เด็กทุกคนสามารถพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพได้ ทุกคนมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย การนำจุดเด่นของเด็กมาส่งเสริมพร้อมกับพัฒนาจุดด้อยของเด็กไปพร้อมๆกันจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี ตามกฎแห่งผลตามทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (S - R Theory) เด็กจะเรียนรู้ได้ดีหากการเรียนรู้ทำให้เด็กพึงพอใจ และการเรียนรู้ของเด็กจะแย่งหากเด็กเกิดความรำคาญใจ (จิตวิทยาการศึกษา, 2555) ดังนั้นการที่จะพัฒนาเด็กให้เป็นคนที่มีคุณภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องรู้ขีดจำกัดด้านความสามารถ จุดเด่นและจุดด้อยของเด็ก เพื่อจัดทำแผนการเรียนการสอนให้เด็กมีการฝึกฝนซ้ำๆ ผ่านความถนัด ความชอบและค่านึงถึงศักยภาพของเด็ก โดยการฝึกนั้นจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

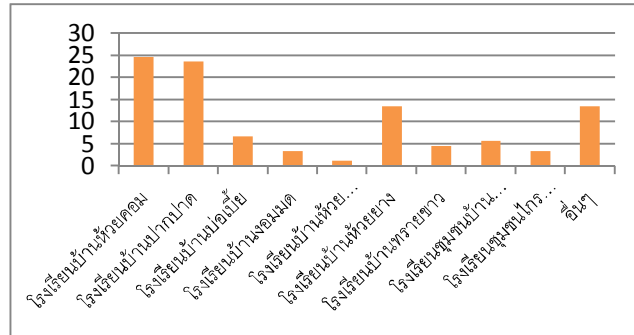
- ประชุมร่วมกันในกลุ่มงานเวชศาสตร์ครอบครัวและบริการด้านปฐมภูมิ ในการวางแผนการจัดตั้งคลินิก และเวลาในให้บริการ คือทุกวันพฤหัสบดี และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 9.00-16.00 น.
- ประชุมร่วมกับสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 และ ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอน้ำปาด เพื่อชี้แจงรายละเอียดของสถานการณ์ความบกพร่องทางด้านสติปัญญาของเด็ก และการจัดตั้งคลินิก ตรวจประเมินความสามารถทางด้านสติปัญญาและการเรียน ผู้อำนวยการของแต่ละโรงเรียนแจ้งต่อครูประจำชั้น เพื่อทำการคัดกรองเด็กในความดูแล ด้วยแบบคัดกรองที่ครูได้รับการอบรม เช่น แบบคัดกรองของ สพฐ. แบบสังเกตพฤติกรรม, KUSI Rating Scales, SNAP-IV
- โรงเรียนทำหนังสือแจ้งรายชื่อนักเรียนที่มีความเสี่ยงหรือมีความบกพร่อง พร้อมแนบบแบบคัดกรองให้ทางโรงพยาบาลน้ำปาด เพื่อทำการนัดหมาย และเมื่อใกล้ถึงวันนัดหมายโรงพยาบาลน้ำปาดทำการแจ้งผ่านทางครูผู้ประสานงาน เพื่อพาเด็กเข้ารับบริการตรวจประเมินล่วงหน้าไม่เกิน 3 วัน
- นักจิตวิทยาทำการตรวจประเมินเด็กด้วยด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยา ก่อนส่งพบแพทย์
 - เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียน ทำการประเมินด้วยเชาว์เล็กน้อย และ WRAT-THAI ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป
 - เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม ทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก ประเมินพฤติกรรมระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก หากพบปัญหาพฤติกรรม นัดเด็กเข้าคลินิกปรับพฤติกรรม
- นักจิตวิทยาทำการแปลผล โดยแจ้งระดับสติปัญญา พร้อมข้อเสนอแนะเรื่องจุดเด่น จุดด้อยที่ต้องพัฒนา โดยยกตัวอย่างวิธีการส่งเสริมเด็กในแต่ละด้าน เพื่อให้ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายบุคคล(IEP) และเพื่อให้ผู้ปกครองทำการส่งเสริมเด็กตามจุดเด่น จุดด้อยของเด็กที่ได้ยกตัวอย่าง
- ในกรณีที่เด็กอยู่ในขั้น Severe หรือควรได้รับการดูแลเพิ่มเติม ส่งต่อไปยังโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ โดยทางโรงพยาบาลจะทำการประสานไปยังโรงพยาบาลอุดรดิตถ์เพื่อขอคิวนัด เพื่อประหยักระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเข้ารับบริการ
- ในกรณีที่เด็กต้องได้รับการส่งต่อ แต่ผู้ปกครองยังไม่พร้อมพาเด็กเข้าไปรับบริการที่โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ นักจิตวิทยาจะทำการสอน-สาธิต วิธีการส่งเสริมความสามารถของเด็กเบื้องต้นให้กับทางผู้ปกครองและครู เพื่อให้ผู้ปกครองและครูช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และมีการติดต่อเพื่อสอบถามพัฒนาการของเด็กและความพร้อมของผู้ปกครองในการส่งต่อเด็กต่อไป

9. การประเมินผลการเปลี่ยนแปลง :

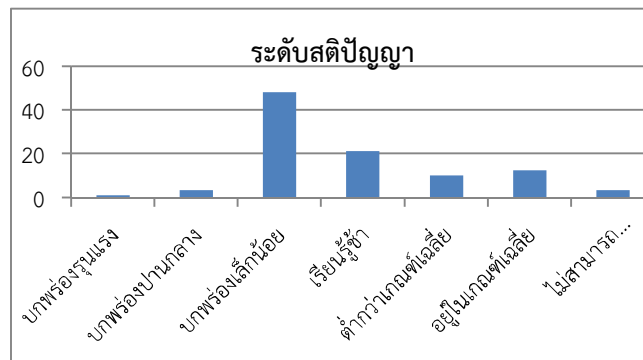
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เข้ารับบริการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2557 ถึง 30 กันยายน 2558 สรุปได้ดังนี้

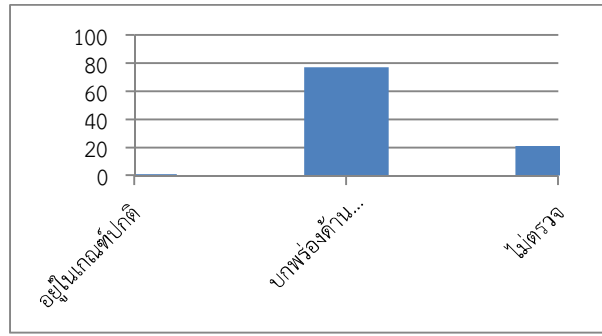
จากกราฟแสดงให้เห็นว่ามีเด็กในเขตบริการเข้ารับการตรวจประเมินความสามารถด้านสติปัญญามากที่สุดคือ 68 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 และเด็กนอกเขตบริการ 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6

จากกราฟแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่ส่งเด็กเข้ารับการตรวจประเมินความสามารถด้านสติปัญญามากที่สุดคือ โรงเรียนบ้านห้วยคอม 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 รองลงมาคือ โรงเรียนบ้านปากปาด 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 โรงเรียนบ้านห้วยยาง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 โรงเรียนบ่อเบี้ย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 โรงเรียนชุมชนบ้านนากล่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 โรงเรียนบ้านทรายขาว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ และอื่นๆ คือ ผู้ปกครองเข้ารับการประเมิน เด็กมีภาวะป่วยแพทย์สงสัยว่ามีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา รวมทั้งสิ้น 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.5

จากกราฟแสดงให้เห็นว่า เด็กที่เข้ามารับบริการประเมินความสามารถทางด้านสติปัญญาส่วนใหญ่มีสติปัญญาอยู่ในระดับสติปัญญาบกพร่องระดับเล็กน้อย 43 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมาคือเรียนรู้ช้า 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 สติปัญญาบกพร่องระดับปานกลาง ไม่สามารถตรวจได้เนื่องจากแบบประเมินที่มีไม่สามารถประเมินเด็กได้เต็มศักยภาพจำนวน 3 คน คิดเป็น 3.4 และสติปัญญาบกพร่องระดับรุนแรง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

จากกราฟแสดงให้เห็นว่า เด็กที่เข้ารับการประเมินความสามารถทางการเรียนส่วนใหญ่ มีความบกพร่องทางการเรียน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 77.5 ไม่ตรวจประเมิน เนื่องจากเด็กกำลังศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และอยู่ในเกณฑ์ปกติ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

10. บทเรียนที่ได้รับ :

❖ ปัญหาและความท้าทาย

1. เด็กได้รับการส่งเสริมหลังจากการตรวจประเมินอย่างต่อเนื่อง
2. ครูไม่พาเด็กมารับบริการตามนัดโดยไม่แจ้งล่วงหน้า ทำให้เกิดความล่าช้าในการรับบริการตรวจประเมินของโรงเรียนอื่น
3. ครูที่พาเด็กมารับบริการไม่ใช่ครูที่รับผิดชอบดูแลเด็ก โดยตรง จึงไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กได้
4. เด็กที่มาใช้บริการมีสิทธิการรักษาอยู่นอกเขตอำเภอหน้าป่าด และไม่มีใบส่งตัวจากโรงพยาบาลต้นสังกัดหรือใบส่งตัวหมดอายุ
5. เด็กที่มารับการตรวจประเมินเกิดอาการเมารถ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ไกล และเส้นทางเป็นเขาาคดเคี้ยว ทำให้ความสามารถทางด้านสติปัญญาที่ประเมินได้ อาจไม่ใช่ความสามารถที่แท้จริงของเด็ก
6. มีเด็กที่สามารถทำข้อทดสอบได้จนถึงระดับอายุ 15 ปี จึงไม่สามารถคำนวณหาระดับความสามารถทางด้านสติปัญญาที่แน่นอนได้

❖ ข้อเสนอแนะ

1. ทำการโทรแจ้งครูผู้รับผิดชอบ เพื่อยืนยันวันเวลาในการตรวจประเมินล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วัน ก่อนถึงวันนัด
2. แจ้งทางโรงเรียนให้ครูผู้รับผิดชอบพาเด็กมารับการตรวจจะต้องเป็นเด็กที่ใกล้ชิดกับเด็ก รู้พฤติกรรมของเด็ก หรือ ให้ผู้ปกครองของเด็กมาด้วย เพื่อจะได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กได้
3. แจ้งทางโรงเรียนให้ส่งชื่อเด็กที่จะมาเข้ารับการตรวจบริการ เพื่อนำรายชื่อเด็กดังกล่าวไปตรวจสอบสิทธิที่ห้องตรวจสอบสิทธิ หากสิทธิเด็กอยู่นอกเขต แนะนำให้ครูติดต่อโรงพยาบาลต้นสังกัดเพื่อขอใบส่งตัว ก่อนวันนัด ไม่เกิน 7 วัน
4. ทำการติดต่อโรงเรียนเพื่อเดินทางไปตรวจประเมินที่โรงเรียน ในกรณีที่โรงเรียนอยู่ไกล เพื่อลดปัญหาเด็กเมารถ
5. ขอจัดซื้อ Wechsler Intelligence Scale for Children (WISC) มีความเหมาะสมที่จะวัด IQ บุคคลไม่มีการศึกษา หรือขาดความสามารถทางภาษา เพราะมีทั้ง 2 มาตราวัด คือ มาตราทางภาษาและมาตราทางกระทำ

❖ สิ่งที่จะพัฒนาต่อไป

1. ติดตามคู่มือแผนการจัดการสอนรายบุคคล (IEP) และผลการเรียนนักเรียนที่เข้ารับการตรวจประเมินในชั้นเรียนต่อไป
2. สร้างงานวิจัย เรื่อง ระดับสติปัญญาของเด็กอำเภอน้ำปาด

11. การติดต่อกับทีมงาน :

ชื่อผู้ที่สามารถติดต่อได้ : นางสาวพัชรินทร์ ปินใจ ตำแหน่ง นักจิตวิทยา
ชื่อองค์กร : กลุ่มงานเวชศาสตร์ครอบครัวและบริการด้านปฐมภูมิ โรงพยาบาลน้ำปาด
ที่อยู่ : 15 หมู่ 4 ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ 53110
โทรศัพท์ : 055-481574 ต่อ 207
โทรสาร : 055-481061
E-mail : jubjib_kitty35@hotmail.vom